

בס"ד, אלול תשפ"א

דבר תורה לפרשת כי תבוא – ד"ר נעמה סט

וידוי על מצוה ולא רק על חטא

פרשתנו פותחת במצוות "מקרא ביכורים". הציווי על הבאת הביכורים הופיע כבר במקום אחר (**דברים יב, ו**) וכאן נתחדשה תוספת הדיבור הנלווה למצווה. מביא הביכורים מצווה להביא את יבולו למקדש ובזמן שהכהן מניח את הטנא קורא האדם פסוקים המתמצתים את שעבוד מצרים ואת הגאולה, עד לכניסה לארץ וההנאה מיבולה:

"וַיִּבְאֲנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ: וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רְאִישֵׁי פְרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי ה'" (**דברים כו, ט-י**)

המצווה מסתיימת בציווי לשמוח ביבול שניתן מאת ה', יחד עם אוכלוסיות שלא זכו לקרקע ולנכסים משלהן:

וְשִׂמְחֶתָּ בְּכֹל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ אֶתָּה וְחֵלְוֵי וְהִגַּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ. (**שם, יא**)

סיכום זה של מצוות מקרא ביכורים מתקשר באופן מיידי למצווה הסמוכה – "וידוי מעשרות". בעל הקרקע הצטווה לתת בכל שנה שלישית מעשר עני. גם במקרה זה מקור המצווה להפריש את המעשרות נזכר במקור אחר (**דברים יד, כב-כט**) וכאן מתחדשת החובה להוסיף דיבור לצד קיום המצווה. בדבריו מצווה האדם, פעמיים בשבע שנים, להתוודות כי אכן קיים את המצווה:

"וְאָמַרְתָּ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ

בְּעֵרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם נָתַתִּיו לְלוֹי וְלִגֵּר לְיִתּוֹם וְלְאִלְמָנָה כְּכֹל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי: לֹא אֶכְלָתִי בְּאֲנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא בְּעֵרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמָא וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שְׂמֵעֵתִי בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: הַשְּׂקִיפָה מִמַּעַן קִדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ אֲרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ": (**שם, יג-טו**)

הקב"ה נתן לנו ארץ זבת חלב ודבש, ואנו נותנים מיבולנו שגידלנו בארץ זו לנזקקים שסביבנו.

הרבה יש ללמוד עוד על מצוות אלו, כל אחת בפני עצמה ומהקשר שביניהן. בדברים הבאים אבקש להתמקד בדברי הרב קוק על מצוות "וידוי מעשרות". הרב עומד על הפער שיש בין וידוי מעשרות לבין וידויים אחרים שאנחנו רגילים בהם. בדרך כלל אנו מתוודים על חטאינו כחלק מבקשתנו לשוב בתשובה "אשמנו, בגדנו", אולם כאן מתוודה האדם על כך שקיים את המצווה "עשיתי ככל אשר צויתני". מה מקומו ופשרו של וידוי זה?

בתשובתו עומד הרב על החשיבות שיש בכך שהאדם ידע לומר בפה מלא אילו דברים טובים עשה, באילו יעדים עמד:

...נתנה לנו התורה דרך להערה (=התעוררות), **שצריך האדם שישמח גם כן לפעמים בביטוי שפתיים על מעשה הטוב אשר עשה**. וכפי המדה הראויה לחזק לבבו בעבודה... ראוי שימצא בנפשו קורת רוח ויימלא שמחה ושלווה, ולא יהיה תמיד בעיניו כרשע וכמקצר גם במקום שיצא באמת ידי חובתו.
על כן כשם שיש תועלת גדולה לתיקון הנפש **בוידוי העוונות**, כן יש גם כן תועלת לפרקים קבועים, שאמנם רחוקים הם ואינם תדירים כל כך כוידוי של חטאים... גם **כך בוידוי המצוות**, למען ישמח בהם בלבבו ויחזק ארחות חייו בדרך ה'... **(הראי"ה קוק, עין אי"ה, ברכות (ב), על המשנה במסכת מעשר שני פ"ה מ"י)**

דווקא כדי שנוכל להתחזק בעבודת ה', עלינו ללמוד לחזק את עצמנו. הדגשת השלילי בלבד עלולה להביא לרפיון ידיים. במובן זה מצוות וידוי מעשרות היא "בניין אב" למצוות כולן:

שלא יפליג האדם עצמו לדון תמיד את נפשו לכף חובה, ולמצוא עצמו חייב ובלתי ממלא חובתו גם במקום שהוא ממלא אותה, כי אם ידון על עצמו גם כן בקו האמת, בעין פקוחה, לדעת את מעשהו למצוא קורת רוח ושמחת הלב במעשה הטוב...
על כן דרוש לנו **וידוי המצוות** לפרקים, לחזק את לבבנו אל דרך ה', כמו שדרוש לנו **וידוי הפשעים** למען סור מוקשי רע. (שם)

בימים אלו, עת הימים הנוראים דופקים על דלתות לבבנו, אני מאחלת לכולנו שנצליח לומר לעצמנו בפה מלא במה כשלנו ובמה הצלחנו, ממה לסור ובמה לדבוק.

שבת שלום ושנה טובה ומתוקה לכן ולכל בית ישראל